

Branila se je ubožtva, dokler je mogla, tudi v narveči sili serca zgubila ni; zdaj pa zbolí in milo svoje dečica gleda, ki so nedolžne krog postelje stale in jokale.

Po zdravnika pošlejo, ki pride in gospé zdravila napiše; pa kaj pomaga! Čeravno zdravitelj pota ne rajta, vender nimajo zdravila plačati sčem in zapušena vdova že čaka smerti.

„Kdo se bo neki te uboge reve usmilil, kdo ti ubogi materi pomagal?“ zdihuje kmetiška babela poleg bolnice, ktero je objiskat prišla. „Bog bo pomagal“ rahlo bolena gospá odgovorí. „Pa tudi jaz bom mámi pomagá“ pristavi vés serčen nar stareji sin uboge vdove.

Tonej reče, in pobere napis zdravila, še le v dvanajstim leti, in gré rekoč: „Le počajte mama, de nazaj pridem“.

Še ni pol ure minulo, že Tonej materi zdravilo prinese, na tenjko po napisi narejeno, ter ji ga smeje ponudi. Pija materi čudno dobro de; bolezen se z božjo pomočjo na bolje oberne, kakor je zdravnik presodil, gospá ozdravlja na trupu in tudi nje serce je zopet veselo.

Mati zakliče Toneta h postelji, in ga izprašuje rekoč: „Kdo pa je tebi to žlahtno vraštvo dal, ki mi je takó hitro pomagalo, de mi je boljši, de lahko govorim in bom, kakor zaupam zopet ozdravila?“ Ne meni hvala, mama! ne meni hvala, de bote ozdraveli. „Komu pa?“ reče mati. Ali mi boš pomočnika utajil?“ „Lehko vam ga povém“, — pravi Tonej. „Ko sim vas vidil, kakó ste bili že slabi in bleđi ko smert, me je grozna žalost opekla, ter sim sam per sebi djal: umreti v imeni božjim bi bilo práv, ali umreti od same revšine bi bilo saj prehudo in pregerdo. Sklenil sim iti, ne nad Bogá, ampak nad ljudi. Pobral sim zdravnikov napis, dirjam in poterkam na zdravilčarjeve vrata, ki je v naši soseski, in poprosim za drago zdravilo, ki ga je materi moji potreba. Pa sosed hoče za zdravilo tudi plačilo. Ni se dal preprosi, dokler mi ni na misel padlo, de sim mu rekel: Gospod, pomagajte moji materi, de ne umerjejo, in če ozdravijo, pridem k vam služiti. Terden sim že koj, in tudi pravijo, de imam dobro glavo. Bodite vender takó dobri, in vzemite mene za plačilo, naj že bom vaš strežej ali pa zdravilski dečak. Le recite hitro; za vse sim pripravljen. Zdravilčarju sim se usmilil, kér so me solzé polile. Dal mi je zdravilo za vašo ozdravo, mati; in jutro pojdem v zdravilnico (apoteko) služiti“. Mati se je od veselja jokala, in ni vedila besede pregovoriti.

V nekolikih letih se je Tonej per tim zdravilčarji izučil, se po sveti podal, in je v leti 1747 svoji ubogi pa pošteni materi iz Pariza to le pisal:

„Preljuba mati! Veliko sim preterpel, sim bil lačen, reven in truden, zdelo se mi je, de mi ni živeti, zaupanje v Bogá in do ljudi me je zapušalo, zdaj je pa Bog moje molitve uslišal, ljudje so mi dobri, in kar sim se naučil, mi je pomagalo. Potolažena mati, oterite si solze! Dobro službo sim dobil, ter Vam bom vaše stare dni polajšal in poslajšal. Kraljevo oblastvo me je zdravilskiga pomagavca postavilo per svoji Hanoverski vojski na Nemškim. Kolika sreča za me!“

(Dalje sledí.)

List, kakoršniga so ptiči ljudém pisali.

(Iz Ženskoveških (Frauendorfer) novic leta 1845.)

Ljubi ljudjé!

Kader se lepa spomlad (vigréd) približuje se vse veseli, kar koli na svetu živi. Le nam ptičam ni dovoljeno srečniga veselja vživati. Komej smo se nektare dni veselili in prijetne pesmice prepevali, dobrotljiviga stvarnika hvalili, že se je naše veselje in petje v žalost in

britkost premenilo. Namest veselih pesem smo mogli žalostne prepevati na glas. Kdo, kaj mislite nam je tako žalost napravil? Ali mačke, ali sove, ali podlasice? Nobena teh, ampak naše veselje so v žalost spremenili — ljudjé.

Komej pridemo v deželo, v kateri le nekaj časa prebivati mislimo, že ljudjé za nami pazijo, kakor tolovaji, z limancami, precepi in puškami hitijo na nas, ter nas išejo pokončati, pomoriti in povžiti. Ktere zmed nas neusmiljeni ljudjé vjamejo, jih zaprejo v hudo vosko ječo do smerti, iz ktere ni več rešenja upati. Če se kak par skrije, nesreči odide in v kakim skrivnim kotiču gnjezdo naredí, jajčke znese in mlade izleže, jih skerbno redí in pase, jih že vaši otroci skerbno zalezujejo, gnjezd išejo, in gorje ptičkam, če jih najdejo, gnjezdo raztergajo, mlade vzamejo in jih neusmiljeno mučijo (martrajo) takó, de dostikrat od lakote in od vsiga hudiga poginiti morejo.

O vi neusmiljeni ljudjé! zakaj z nami takó neusmiljeno ravnate? Kaj smo vender pregrešili, ali sčem smo se vam zamerili, de nas takó grozno preganjate? Zakaj se ne spomnite, de ravno tisti Bog, kateri je vas stvaril, je stvaril tudi nas, in je vsakterimu zmed nas tudi posebno opravilo odločil. Nobena mačka z nami takó neusmiljeno ne dela, kakor ljudjé. Če mačka ali sova ali kaka druga nam sovražna zver naše gnjezdo najde, mlade vzame, jih hitro pokonča in požre, človek pa mlade vzame, jih muči; starim veliko žalost, mladim pa grozne bolečine napravlja, in se zraven smeja, kakor de bi mi nobene občutljivosti ne imeli. Vidili smo ni dolgo tega, de sta dva pastirja gnjezdo šinkovcov našla, mlade vzameta, jim nitke na noge pervežeta in jih v lužo neseta, de bi mogli plavat. Niso ju ganile ne smertne britkosti mladih nedolžnih ptičkov, ne žalostno cviljenje starih, ampak kakor neusmiljena rabelna sta mlade ptičke takó dolgo po luži metala, de so mogli poginiti. Oh, kakó terdiga sercá so vaši otroci do nas ubogih ptičkov! Opomnite se stariši tega, de bodo ravno takó neobčutljivi kdaj vaši otroci tudi do vas. Gotovo je, komur se ptičik ne usmili, se mu tudi človek smilil ne bo. O hudobni, neusmiljeni ljudjé! Zakaj ste nam toliko nehvaležni, in ne spoznate, de smo vam k velikimu pridu, de vas velike škode obvarjemo. Ko bi nas ne bilo, bi vi zastonj sejali, kér bi žeti ne imeli kaj, tudi z nobeniga drevesa bi sadja še za pokušnjo ne dobili, vse bi vam merčesi, gosence in červi požerli, vse pridelke pokončali in vam velik stradež napravili. Te nesreče vas mi obvarjemo, kér po travnikih, po njivah, po germovji in po drevesih neutrudama si perzadevamo, vse te škodljive stvari poloviti in pokončati, kér nam jih je Bog v naš živež odločil.

(Konec sledí.)

Znajdba vganjke v poprejšnjim listu je:

Čas-bas-pas-las-as.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	19. Kimovca.		14. Kimovca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	7	2	6
1 » » » banaške...	2	24	2	36
1 » Turšice.....	1	15	1	15
1 » Soršice.....	—	—	—	—
1 » Rži.....	1	24	1	25
1 » Ječmena.....	1	6	1	14
1 » Prosa.....	1	4	1	—
1 » Ajde.....	1	7	1	14
1 » Ovsa.....	—	47	—	42

de je bil dober ali pa slab. Kakor kupci pripovedujejo, je bil pa venderle slabiji, kot poslednji sv. Petra in Pavla. Domačih izdelkov je bilo precej na prodaj, kupca pa malo. Žitna cena raste od tedna do tedna; pravijo, de se tudi v Banati ni letina obnesla, takó, kakor se je mislilo; zgodna suša je k temu veliko pripomogla.

Kar pa semenj goveje živine zadene, je bil nekoliko slabiji od zadnjiga; jarem nar dražjih volov je bil za 165 goldinarjev prodan. Tudi nekaj Štajarske živine je bilo na semnji viditi, ktera pa ni veliko kupca imela. Hrovaških prešičev so bili na semenj 190 glav pripodili, za ktere se pa kupci niso tergali. Konj je bilo po navadi veliko, posebno žebet, kupčija je bila pa sredna, mende zató, kér je bilo vse predrago. Stare in polomljene merhe so po 100 in še več goldinarjev cenili; kdo vruga jih bo takó drago plačeval! —

Žalostno oznanilo Novic.

Pred enim dnevi smo po nekim pismi iz Dunaja žalostno oznanilo dobile, ki ga tukej svojim dragim bravam razglasimo; namreč, de ne bodo naš vrednik, gospod Dr. Bleiweis, kakor so v 30. listi sami pisali, proti koncu Kimovca v Ljubljano nazaj priti mogli, ampak pozneje; zató, kér Jih je ondi, ni davno, huda merzliza (tretjica) napadla, in predenj se te bolezni ne znebó, se ne morejo na pot podati, kar utegne pa še kake dni terpeti. Bog Jim daj kmali ljubeznjivo zdravje!

Novice.

KRAJOPISJE.

Prevertanje ali prekopanje Ljubelja.

Marsikaj, kar se je pred časom le vošilo, pa zavoljo tež in zoperstav ni izpeljati dalo, se dan današnji spolnjeno vidi. Takó se tudi zna zgoditi s prevertanjem ali prekopanjem Ljubelja. Saj je pred nekaj časom v Ilirskim listu več bilo govorno, kakó potrebno bi bilo, de bi se tamkej, kér drugej ni mogoče, boljši pot iz Korotana na Krajsko odperla, in kakó de bi to ne bilo preteško. Kar namreč je skozi Štajarje železna cesta peljana, mora Koroško s svojimi perdelki, to je, nar več z železnino, preveč zad ostajati; kér voznina po navadni cesti in čez hribe, je nekaj počasna, še bolj pa draga, in železne ceste ne kaže še zdaj tudi čez Koroško peljati. Ko bi se pa Ljubelj prekopal — od cerkve sv. Ane na Krajski, do sv. Lenarta na Koroški strani — in pa še cesta v več krajih poravnala, bi se vender za zdaj veliko ložej vse blagó do Ljubljane k železni cesti perpeljevalo. Morebiti se sčasoma zna ravno v ti meri železna cesta saj za konje napraviti, kér je za hlapone prestermó. Potroški sa prekopanje Ljubelja se pa tudi ne kažejo preveliki, ako se temu permeri, kar do zdaj obderžanje ceste čez višavo in zavoljo plazov potrebujejo.

Koroški stanovi so jéli več skerbeti, kakó bi se njih deželi z boljši cesto v ptuje pomagalo. Upati je tudi, de naš milostljivi Cesar Ferdinand I., ki veliko za to cesto potroškov dovolijo, bodo radi še to storili, kar bi za njo nar več pomagalo.

P. H.

List, kakoršniga so ptiči ljudém pisali.

(Konec.)

Tode tih vam storjenih dobrot ne spoznate, nas preganjate, neusmiljeno pobijate, kakor de bi bili vaši nar več sovražniki. Spomnite se ljubi ljudjé, de se vam bo to povračevalo, kér nimate z nami usmiljenja, desiravno smo božje stvari, kakor vi. Ni dolgo kar je bil prišel nekak vrabec povedat, de se je pod cerkveno

streho vgnjezdil, in je v nedeljo pri luknjici pridigo poslušal. On pravi: O, kakó so lepó v nedeljo gospod fajmošter pridigvali! djali so: „Ljubi moji kristjani! poslušajte me, in ne pozabite, de dobrotljivi Bog ni le samo človeka, ampak tudi vse druge žive stvari na sveti stvaril. Bog je do nas in do vsih svojih vstvarjenih žival dober in usmiljen. Človek je po božji podobi stvarjen, torej si more prizadevati, kolikor je moč Bogu enak biti, Boga posnemati in takó božje prijaznosti vredniga se storiti i. t. d. Zató morete tudi vi do vsih živih žival dobi in usmiljeni biti, jih ne nepotrebno mučiti ali moriti, jim žalosti in britkosti ne napravljati in jih neusmiljeno ne preganjati.“ O, de bi ljudje po lepih naukih tega dobriga fajmoštra ravnali, gotovo mi bi se preganjanja ne bali, bili bi vedno veseli in Bogú bi neprehama hvalo peli, nič žaliga bi nam ljudjé ne storili, njihovi otroci bi nas ne morili, srečni bi bili na sveti, dokler bi nas Bog pustil živeti.

Ljubi ljudjé! S tem listam vas lepó prosimo, nehajte nas preganjati, zapirati, pobijati, loviti in moriti, saj smo božje stvari, kakor vi. Bodite nam dobri, prijazni in usmiljeni, z veseljem vam bomo to dobroto povernili. Ne pustite v nedeljah in praznikih svojim otrokam po germovji stikati, gnjezd iskati, jih podirati in nedolžne mlade ptičke neusmiljeno moriti ali pa v hudo večno ječo zaperati. Učite svoje otroke, de nam bodo prijazni, dobri in usmiljeni, tudi Bog jim bo dober in usmiljen, kdor pa ima rabeljsko sercé do nas nedolžnih ptičkov, tudi do ljudi nikdar dobriga serca ne bo imel. Ljubi ljudjé! še ene žalostne zgodbe vas moramo opomniti, ktero smo v veliki britkosti viditi mogli, ni dolgo tega. Nekak fant že odrašen, je zvedil kje orli gnjezdo imajo, gré, pleza po nevarnim skalovji takó dolgo, de do gnjezda pride; orličé vsame iz gnjezda, in jih prinese pokazat svojim tovaršem; pa kaj naredi neusmiljen rabelj? Vsim petim orličem je nogé porezal in jih po travniki pometal. Strašno so se revčiki mučili, leteti niso mogli, v groznih bolečinah so se prekucevali, neusmiljeni fantje so se jim pa smejali: O ljubi ljudjé! povéjte, ali ni to v nebó vpijoča pregreha? Taka neusmiljenost je gotove kazni (štrafinge) vredna. Torej še enkrat vas prosimo ljubi ljudjé, ne bodite več takó kamnitniga in neusmiljeniga sercá do nas. Bodite nam usmiljeni in gotovo bo tudi Bog do vas usmiljen! —

Podpisani mnogoverstni ptiči.

Oznanilo razstave sadja v Ljubljani.

Po zadnjim sklepi odborstva c. k. kmetijske družbe se bo letašnja razstava sadja v Ljubljani, ktero smo že v 33. listi oznanili, prvi dan Kozoperska pričela, ter bo celih osem dni v Križankih slehernimu ogledovavcu na ogled postavljena, h kateri vse sadjo- in vinorednike povabimo.

Vredništvo.

Današnjemu listu je perdjana 20. doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	26. Kimovca.		21. Kimovca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	9	2	6
1 » » banaške....	2	18	2	36
1 » Turšice.....	1	15	1	15
1 » Soršice.....	—	—	—	—
1 » Rži.....	1	24	1	25
1 » Ječmena.....	1	10	1	14
1 » Prosa.....	1	6	1	—
1 » Ajde.....	—	—	1	14
1 » Ovs.....	—	50	—	42

Vrednik Dr. Janex Bleiweis. — Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.